

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра кіно і телебачення

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

02 «Культура і мистецтво»
021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
аудіовізуальне мистецтво та виробництво
перший (бакалаврський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний телефон	E-mail
доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, кандидат педагогічних наук, доктор мистецтвознавства Татарнікова Анжеліка Анатоліївна	067-275-15-47	angelikatatarnikova75@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Культурологія як наука виступає найважливішою складовою системи соціо-гуманітарної підготовки студентів закладів вищої освіти. Культура - невід'ємна складова історичного розвитку людства, вивчення якої занурює у світ духовних цінностей, дає змогу осмислити в єдиному комплексі міфологію, релігію, філософію, історію, мистецтво, етичні та естетичні цінності, норми та цінності. Сучасна освіта спрямована на формування фахівця, який є носієм культурних цінностей, сучасної культури та здатного до продуктивної художньо-творчої діяльності. Пошук моделі освіти, адекватної сучасному типу культури і відповідної новому етапу розвитку цивілізації, становить найактуальнішу культурологічну проблему XXI століття.

Дисципліна «Культурологія» належить до циклу вибіркових освітніх компонент освітньо-професійної програми (ОПП) спеціальності 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво та відіграє важливу роль у професійній підготовці здобувачів на першому (бакалаврському) рівні, оскільки: розширює загальний культурний кругозір, формує готовність до систематичної самоосвіти особистості, сприяє залученню до активної культуротворчої діяльності.

Освітня мета курсу «Культурологія» передбачає формуванню системи знань про закономірності культурного процесу, як специфічного та унікального феномену людства, розгляд висвітлюваних питань з позиції єдності теорії, історії та практики культури; дозволяє пояснити культурні явища у ціннісно-сміслових аспектах для набуття у здобувачів необхідних компетентностей концептуального розуміння місця і ролі

людини в культурі.

Передумови для вивчення дисципліни: «Історія української культури», «Історія світового мистецтва», «Всесвітня історія літератури».

2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

У процесі реалізації програми дисципліни «Культурологія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва, або у процесі навчання, що передбачає застосування методів теорії та історії аудіовізуального мистецтва і виробництва, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК15. Здатність до абстрактного мислення та аналізу.

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

ФК4. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.

ФК6. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків.

ФК12. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології кінознавчої, творчо-виробничої діяльності.

ФК13. Здатність здійснювати та підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Навчальна дисципліна «Культурологія» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.

ПРН11. Знати, розуміти і використовувати у професійній діяльності концептуально-видові та стилістичні стандарти телевізійного ефіру, вимоги до особливості роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.

ПРН14. Вміти підтримувати зв'язок із засобами масової інформації з метою просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень аудіовізуального мистецтва.

ПРН15. Вміти спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

2. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу			
ЄКТС	Всього годин	Лекційні	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	Курс (рік навчання)	Семестр	Форма навчання	Обов'язкова / вибіркова
4	120	28	28	64	3	6	денна	вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
		Лекції	Практичні семінарські	самостійна робота
Модуль 1. Теоретична культурологія				
Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна.	10	2	2	6
Тема 2. Основні теорії та напрями культурології.	10	2	2	6
Тема 3. Мистецтво як феномен духовної культури.	8	2	2	4
Модуль 2. Історична культурологія				
Тема 4. Форми існування прадавніх культур.	12	2	2	8
Тема 5. Антична культура.	16	4	4	8
Тема 6. Культура Середніх віків та епохи Ренесансу.	16	4	4	8
Тема 7. Культура Нового часу.	16	4	4	8
Тема 8. Культура ХХ – початку ХХІ століть.	16	4	4	8
Тема 9. Українська культура: генеза та етапи розвитку.	16	4	4	8
Усього годин	120	28	28	64

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі платформи «Zoom», «Moodle». Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення самостійних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Культурологія» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних, семінарських занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної роботи	Форми самостійної роботи
<p>Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурологія як наука в системі гуманітарного знання. 2. Культура: визначення поняття, функції, структура. 3. Культурний простір. Форми та різновиди культур. 	Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення
<p>Тема 2. Основні теорії та напрями культурології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурологічні школи та теорії 2. Культура та цивілізація. 3. Типологія культури: Схід – Захід. 	Ведення конспекту, аналіз текстових документів
<p>Тема 3. Основні форми духовної культури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міфологія та релігія в системі духовної культури. 2. Мистецтво як феномен духовної культури. 3. Наука і освіта як чинники культури. 	Підготовка доповіді, реферату, презентації
<p>Тема 4. Форми існування прадавніх культур</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Первісна культура: загальна характеристика, історичні етапи розвитку. 2. Ранні форми релігійних вірувань: анімізм, тотемізм, фетишизм, магія. 3. Особливості первісного мистецтва. 4. Культура давніх слов'ян. 5. Культура Месопотамії (Межиріччя) та її особливості. 6. Культура Стародавнього Єгипту. 7. Художня та духовна культура Стародавньої Індії. 8. Філософсько-релігійні системи в культурі Стародавнього Китаю. 9. Мистецтво та наука Стародавнього Китаю. 	Підготовка контрольних робіт завдань за заданою тематикою, виконання тестових завдань
<p>Тема 5. Антична культура.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні культурно-історичні періоди Стародавньої Греції. 2. Міфологічна та філософська спадщина Стародавньої Греції. 3. Архітектура, скульптура та театральне мистецтво Стародавньої Греції. 4. Історичні періоди розвитку культури Стародавнього Риму. Виникнення Християнства. 5. Ораторське мистецтво, історіографія, література у культурі Стародавнього 	Підготовка аналітичного есе, робота з конспектами лекцій

Риму. 6. Римська архітектура та образотворче мистецтво.	
Тема 6. Культура Середніх віків та епохи Ренесансу 1. Візантія: виникнення та історично-культурні етапи розвитку. 2. Архітектура, образотворче мистецтво та музична культура Візантії в системі християнського світобачення. 3. Середньовічна культура Західної Європи. Християнство як важливий фактор формування та розвитку. 4. Середньовічна театральна та музична культура Західної Європи. 5. Шкільна та університетська освіта у культурі Середніх віків. 6. Середньовічна архітектура Західної Європи. 7. Світоглядні засади культури Ренесансу. 8. Італійське Відродження. 9. Північне Відродження. 10. Реформація та контрреформація: розвиток протестантської культури.	Підбір, аналіз та конспектування рекомендованої літератури
Тема 7. Культура Нового часу. 1. Новоевропейська культура XVII ст. Просвітництво. 2. Стил ь бароко в європейському мистецтві. 3. Світоглядні засади європейської культури XIX ст. 4. Провідні художні напрямки в культурі XIX ст.	Підготовка до семінарського заняття Підготовка доповіді, реферату, презентації
Тема 8. Культура XX – початку XXI століть. 1. Основні тенденції розвитку культури XX ст. 2. XX століття і нові форми мистецтва. 3. Постмодернізм в культурі межі XX – XXI ст. 4. Аудіовізуальне мистецтво у культурі XX ст.	Скласти стислі записи лекцій, підібрати необхідну літературу
Тема 9. Українська культура: генеза та етапи розвитку. 1. Дохристиянські вірування давніх слов'ян. 2. Культура Київської Русі. 3. Українське культурне піднесення (кінець XV – перша половина XVII ст.). 4. Феномен українського бароко. 5. Українське національно-культурне відродження першої полонини XIX ст. 6. Особливості культурного розвитку України XX – XXI ст.	Зіставити різні погляди на основні проблеми даної теми

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
Робоча програма навчальної дисципліни «Культурологія» передбачає: поточний контроль , який здійснюється: - як усний контроль у вигляді індивідуального опитування, аналітичного есе, презентації, реферативної доповіді; - як письмовий контроль в формі тестування, виконання практичних завдань.	50%

Форма підсумкового семестрового контролю - іспит	50%
--	-----

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування, індивідуальне опитування, презентації, реферати, усне повідомлення, наукова доповідь; розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань; іспит.
-------------------------------------	--

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних, семінарських занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час проведення письмового тестування, демонстрації презентацій.	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять, перевірка конспектів навчальних текстів, усний контроль у вигляді індивідуального опитування.	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т. ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
<i>Підсумковий контроль:</i> екзамен			50
Всього балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (ДЛЯ ІСПИТУ)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та

опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи;

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамович С. Д. Культурологія: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 352 с.
2. Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття.: навч. посібник. К.: Кондор, 2004. 304 с.
3. Баканурський А. Культурологія. К., 2004.

4. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України. К.: МАУП, 2001.
5. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник. 3-тє видання. К., 2010.
6. Левчук Л. Т., Гриценко В. С. Історія світової культури. К., 2003.
7. Клапчук С. М., Остафійчук В. Ф. Історія української та зарубіжної культури. К., 2000.
8. Культурологія. Навчальний посібник / За редакцією Т.Б. Гриценко. К., 2009.
9. Культурологія: теорія та історія культури. Навчальний посібник. Видання 3-тє / За ред. І.І.Тюрменко. К., 2010.
10. Культурологія. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 392 с.
11. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації / Борінштейн Є.Р. та ін.; за заг. ред. В. М. Пічі. Львів: Магнолія плюс», 2003. 238 с.
12. Культурологія: Підручник. Одеса: Університете Ушинського, 2023. 433 с.
13. Лобас В. Українська і зарубіжна культура. К.: МАУП, 2000.
14. Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. К., 2002.
15. Основи культурології: Навч. посіб. / За ред. Л.О. Сандюк та Н.В. Щубелки. К.: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
16. Пальм Н. Д. Культурологія. Навчальний посібник / Н.Д. Пальм, Т.Є. Гетало, Д.Ю. Михайличенко, Ю.І. Потоцька. Харків, 2008.
17. Подоляк Н. Г. Історія середніх віків: Підручник. К.: Генеза, 2004. 287 с.
18. Подольська Є. А., Лихвар В. Д., Погорілий Д. Є. Кредитно-модульний курс культурології. Навчальний посібник. К., 2006.
19. Хоменко В. Я. Українська і світова культура: Підручник. К.: Україна, 2003. 336 с.
20. Шейко В. М. Історія художньої культури. Середньовіччя. Відродження підручник. Харків, 2021. 189 с.